

Učni scenarij: Rdeča kapica in Spletni volk

UČNI SCENARIJ	
Naslov	Rdeča kapica in Spletni volk
Ključne besede	etika, gesla, ključavnice, ključi, varnost
Povzetek	V lutkovni predstavi mama prosi Rdečo kapico, da babici, ki je zbolela, pošlje prijazno sporočilo. Namesto babice ji odgovori volk in Rdeča kapica prosi za pomoč svojo mamo. Otroci spoznajo, da na spletu niso vsi to za kar se predstavljajo, da ne klikamo na sumljive povezave in ne odpiramo neznanih sporočil, da za pomoč prosimo odrasle, da se na spletu ne pretvarjamo in vselej povemo resnico, da moramo na spletu biti previdni in da je napake mogoče popraviti. Vsa sporočila so podana še v obliki pesmi z izmišljenimi melodijami.
Vzgojitelj/-ica	Nataša Grabovac
Vrtec	VIZ Vrtec Ormož
Starost otrok	4–6 let
Trajanje	30 minut
Področje	Temeljna znanja RIN
Tema	☐ Računalniški sistemi – naprave, strojna in programska oprema, odpravljanje težav; ☐ Podatki in analiza – zbiranje, shranjevanje, prikazovanje in preoblikovanje, sklepanje in modeliranje; ☐ Algoritmi in programiranje – algoritmi, spremenljivke, nadzor, modularnost, razvoj programov; ☒ Omrežja in internet – omrežne komunikacije in organizacija, kibernetska varnost; ☐ Učinki računalništva in informatike – kultura, socialne interakcije, varnost, zakonodaja, etika.
Področje po za kurikulu vrtce	Družba
Medpodročno povezovanje	/
Cilj/-i področja dejavnosti	Spoznavajo različna sredstva za komunikacijo v družbi in vire informacij ter razvijajo medijsko pismenost.

Konkretni cilji	- Otrok spozna, da lahko neznano sporočilo, povezava in obljube skrivajo nevarnosti. - Otrok spozna, da mora biti previden in ravnati odgovorno, če naleti na sumljivo sporočilo, vsebino, povezavo na spletu. - Otrok spozna, da ne odpira neznanih povezav in ne klika na neznane vsebine. - Otrok spozna, da če naleti na sumljivo sporočilo, vsebino, povezavo na spletu, poišče pomoč ali nasvet pri odrasli osebi.
Didaktični pristop/-i	1. Sodelovalno učenje: Med dejavnostjo otroci med seboj sodelujejo, se pogovarjajo, izmenjujejo izkušnje, si pomagajo. S tem razvijajo socialne veščine in komunikacijo. 2. Izkusveno učenje: Dejavnost spodbuja otroke, da iščejo rešitve za odpravo napake. 3. Problemsko učenje: Dejavnost spodbuja otroke, da opazujejo, preizkušajo ...
Didaktična sredstva in pripomočki	- lutke (mama, rdeča kapica, babica, volk, lovec), 2 gledališka kotička, - plakat s sceno gozda in dnevne sobe, 2 računalnika iz odpadnega materiala, - oblački na leseni palici (objem, poljub, čokolada).
Opis dejavnosti	- Pripravimo sceno. - Odigramo lutkovno predstavo po naslednjem scenariju: PRIZOR 1 – DOMA (Za paravanom s plakatom dnevne sobe) Mama stoji ob Rdeči kapici. Mama (mirno, prijazno): »Rdeča kapica, babica je bolna. Pošlji ji sporočilo, da jo imamo radi. Gotovo se bo počutila bolje. Ampak bodi previdna, na spletu niso vsi, kar pravijo, da so.« Rdeča kapica (veselo): »Ja, mami! Saj že znam klikati sama!« Mama (resno, a nežno zapoje na izmišljeno melodijo): ČE TI KDO PIŠE, KI GA NE POZNAŠ, PRIDI VEDNO K MENI SAJ TO ŽE SAMA ZNAŠ. Rdeča Kapica: »Prav, mami! Obljubim, da bom previdna!« Rdeča kapica (veselo zapoje na izmišljeno melodijo): KAKOR MALA MIŠKA, KLIK, KLIK, KLIK, KLIK, KLIK, KLIK, OSTATI MORAM VARNA KLIK, KLIK, KLIK, OSTATI MORAM VARNA, KLIK, KLIK, KLIK. (Mama poboža Rdečo Kapico, gre z odra. Rdeča Kapica postavi na paravan računalnik).

PRIZOR 2 – NA SPLETU (GOZD) in DOMA

Rdeča kapica (ostane v dnevni sobi za računalnikom): »Klik, klik, klik! Babici bom poslala sporočilo: »Draga babi, hitro se pozdravi! Pošiljam ti poljubček in objemček (izza računalnika dvigne simbol poljubčka (ustnice) in objemčka na palčki (XOXO). Rada te imam!« (Izza računalnika dvigne simbol srca na palčki).

Za paravanom s plakatom gozda in računalnikom na paravanu se zasliši volkovo zlobno hihitanje.

Volk (razigrano, ne preveč strašno): »Glej, glej, glej! Rdeča Kapica je na spletu! Pretvarjal se bom, da sem babica!«

Volk (se prikaže izza računalnika s čepico na glavi in s spremenjenim glasom): »Oj, Rdeča Kapica, jaz sem tvoja babica! Tudi jaz te imam rada!« (Izza računalnika dvigne simbol srca na palčki). »Pošiljam ti nekaj sladkega! Klikni na tole povezavo, tam te čaka slastna mlečna čokolada!« (Izza računalnika dvigne simbol mlečne čokolade z rdečim vprašajem na palčki).

Rdeča kapica (presenečeno): »Čokolada? Ampak, ampak ... babica ne zna pošiljati čokoladic po spletu! Nekaj ni prav... slišati je kot kosmata laž! HHHHHHmmmojoj, ojoj, kaj pa če je to Spletni volk?«

(Volk se hitro skrije. Rdeča Kapica pogleda proti občinstvu.)

Rdeča Kapica: »Kaj mislite, otroci? Je to moja babica ali nekdo, ki se samo pretvarja, da je moja babica?«

(Odziv otrok: »Pretvarja se!«)

Rdeča kapica: »Tudi jaz mislim tako! Grem povedat mami!«

PRIZOR 3 – DOMA

(Mama je na odru.)

Rdeča kapica (priteče): »Mami, mami, dobila sem sporočilo od babice, a se mi zdi, da nekaj ni prav! Babica ne zna pošiljati čokoladic po spletu. Mislim, da mi je sporočilo poslal nekdo drug!«

Mama: »Dobro, da si prišla k meni. Na spletu se velikokrat kdo pretvarja, da je nekdo drug. Zato vedno vprašaj odrasle, če nisi prepričana, prav?«

Rdeča Kapica: »Prav, mami! Ne bom klikala čudnih in sumljivih povezav!«

Rdeča kapica in mama (zapojeta na izmišljeno melodijo): KLIK, KLIK, KLIK A NE PREHITRO, ČE NE VEŠ, KDO JE. KLIK, KLIK, ČE NE VEŠ KDO JE VPRAŠAJ SVOJE STARŠE!

PRIZOR 4 – DOMA

Babica (potrka in zakliče): »Dober dan! Kje ste vsi?«

Rdeča kapica (pride na sceno proti babici): »Pozdravljena babica!«

Babica (veselo): »Oj, Rdeča kapica! Tako sem te vesela! Slišala sem, da si bila na spletu zelo pogumna in previdna!«

Rdeča kapica: »Ja, babica, skoraj me je ujel Spletni volk, a sem ga prepoznala in povedala mami!«

(Volk se sramežljivo prikaže za paravanom s plakatom gozda).

Volk (v zadregi): »Oprostite... jaz sem bil tisti volk. Hotel sem se igrati in sem se pretvarjal, da sem babica. Zdaj vem, da nisem ravnal spoštljivo.«

Babica (odločno): »Prav imaš, volk! Na spletu se ne pretvarjamo, ampak povemo po resnici, kdo smo. Če se pretvarjamo, lahko nekoga prestrašimo in spravimo v težave!«

Volk (z obžalovanjem): »Res mi je žal, da sem te prestrašil Rdeča kapica. Odslej bom prijazen in pošten volk!«

Babica: »Veš volk, napake je vedno mogoče popraviti.«

Rdeča kapica: »Res je! In skupaj z odraslimi vedno najdemo rešitev.«

Vsi skupaj zapojejo na izmišljeno melodijo:

LOVEC STOPA SEM IN TJA, SEM IN TJA.

NA SPLETNO VARNOST SE SPOZNA, SE SPOZNA.

ČE KDO LAŽE, ON TO HITRO VE,

POMAGATI TAKOJ ZAČNE, ZAČNE.

Refren 2x

STOP, STOP, STOP, STOP, PAZI ZDAJ, PAZI ZDAJ!

VPRAŠAJ STARŠE KAJ, ZAKAJ, KAJ ZAKAJ!?

NAJ BO VAREN VSAK TVOJ KLIK!

VARNI NA SPLETU KLIK, KLIK, KLIK, KLIK, KLIK!

Vsi skupaj v en glas:

»Ostanimo varni na spletu! Ne klikajmo sumljivih povezav in ne klepetajmo z neznanci!«

3. Po končani predstavi Rdeča kapica in babica otrokom postavljata vprašanja:

»Kaj se je zgodilo otroci?«

»Če nečesa ne razumeš ali ti je sumljivo, na koga se obrneš?«

»Kaj uči mama Rdečo kapico?«

»Kaj menite o klikanju na sumljive povezave in odpiranju neznanih sporočil?«

»Kaj se je naučil volk?« (Da pretvarjanje ni igra, ampak lahko nekoga prestraši ali zavede.)

»Kaj pomeni, da klikamo varno?«

»Kaj je potrebno storiti, če naredimo napako?« (Napake je mogoče odpraviti).

	4. Pogovor zaključita s stavkom: <i>»Ostanimo varni na spletu! Ne klikajmo sumljivih povezav in ne klepetajmo z neznanci!«</i>
Dejavnosti v kotičku	Igra vlog - otroci uporabljajo lutke (Rdeča kapica, mama, babica, volk) in sami uprizarjajo zgodbo. S tem razvijajo socialne veščine, razumevanje varnega vedenja na spletu, se ustvarjalno izražajo. Izdelava lutk - otroci izdelujejo svoje papirnate lutke (Rdeča kapica, babica, volk, mama). Material:risalni listi, barvice, škarje, lepilo, lesene palčke. S tem poglobijo razumevanje odigrane vsebine/zgodbe.
Refleksija otrok	Otroke so najbolj pritegnili prizori, kjer je volk pošiljal sporočilo Rdeči kapici ter trenutek, ko je Rdeča kapica vprašala otroke za pomoč. Otroci so z veseljem sodelovali in glasno povedali svoje mnenje. Nekaterim so bile zelo všeč tudi pesmi v predstavi in simboli na palčkah (srčki, objem, čokolada). Otroci so povedali: <i>»Meni je bilo najbolj všeč, ko je Rdeča kapica poslala srček babici.«</i> <i>»Meni je bila všeč pesmica na koncu.«</i> <i>»Meni je bilo zanimivo, ko je volk hotel pretentati Rdečo kapico.«</i> Otroke je najbolj presenetil volk, saj so ugotovili, da se je pretvarjal, da je babica. Presenetilo jih je tudi, da je na koncu priznal svojo napako in se opravičil. Nekateri otroci so povedali: <i>»Presenetilo me je, da se je volk pretvarjal.«</i> <i>»Presenetilo me je, da je bil na koncu prijazen.«</i> <i>»Volk je rekel oprost.«</i> Otroci so opazili tudi, da je bila Rdeča kapica pogumna, ker ni kliknila na povezavo in je šla po pomoč k mami. Otroci so izpostavili več pomembnih sporočil zgodbe. Povedali so, da na spletu niso vsi tisti, za katere se predstavljajo, in da moramo biti previdni. Prav tako so povedali, da je pomembno, da za pomoč vprašamo odrasle. Njihovi odgovori so bili: <i>»Ne smemo klikati na čudne stvari.«</i> <i>»Če ne poznamo, gremo povedat mami.«</i> <i>»Na računalniku je lahko nekdo drug.«</i> <i>»Ne smemo lagati.«</i> Iz njihovih odgovorov je bilo razvidno, da so razumeli osnovno sporočilo predstave – da moramo na spletu ravnati previdno in odgovorno.

**Refleksija
vzgojitelja**

Pri načrtovanju dejavnosti sem izhajala iz ciljev razvijanja medijske pismenosti ter ozaveščanja otrok o varni rabi spleta. Lutkovna predstava se je izkazala kot zelo primerna metoda za obravnavo tako abstraktne teme, saj otrokom omogoča lažje razumevanje skozi zgodbo, igro in identifikacijo z liki.

Ročne lutke so bile dobra izbira, saj so pritegnile pozornost otrok in spodbudile njihovo radovednost. Otroci so predstavo spremljali zelo zbrano in z zanimanjem. Posebej jih je pritegnil trenutek, ko jih je Rdeča kapica vprašala za mnenje, saj so se takrat aktivno vključili v dogajanje. S tem se je ustvaril občutek sodelovanja in soustvarjanja zgodbe.

Scena je bila namenoma preprosta, saj sem želela, da so v ospredju lutke, dialog in sporočilo zgodbe. Uporaba simbolov na palčkah (srce, objem, čokolada) je otrokom pomagala lažje razumeti komunikacijo na spletu in pomen sporočil.

V pogovoru po predstavi so otroci pokazali, da so razumeli ključne poudarke zgodbe. Izpostavili so, da na spletu lahko nekdo skriva svojo pravo identiteto, da ni dobro klikati na neznane povezave in da je pomembno prositi odraslega za pomoč. Posebej pomembno se mi zdi, da so otroci izpostavili tudi moralni vidik zgodbe – da se ne smemo pretvarjati in lagati.

**Spremljanje
napredka otrok**

Napredek otrok sem spremljala predvsem skozi opazovanje njihove spontane igre, sodelovanja v pogovoru po predstavi in dejavnosti v kotičku. Ker je bila dejavnost izvedena v obliki lutkovne predstave in pogovora, formalno preverjanje ni bilo v ospredju, zato sem napredek spremljala predvsem skozi vedenjske odzive, razumevanje vsebine in uporabo novih pojmov v igri.

Med samo predstavo so otroci pokazali veliko zanimanja in zbranosti. Pozorno so spremljali dogajanje in se spontano odzivali na ključne trenutke zgodbe. Ko je Rdeča kapica otroke vprašala, ali je sporočilo res poslala babica, so večinoma pravilno sklepali, da gre za pretvarjanje. Otroci so glasno odgovarjali, da to ni babica, ampak volk, kar kaže na razumevanje problema pretvarjanja na spletu.

V pogovoru po predstavi so otroci znali pojasniti, kako bi ravnali v podobni situaciji. Več otrok je povedalo, da bi šli povedat staršem ali vzgojiteljici, če bi dobili neznano ali sumljivo sporočilo. Nekateri so izpostavili tudi, da ni dobro klikati na neznane povezave, kar kaže na razumevanje ključnega cilja dejavnosti.

Napredek otrok sem še posebej opazovala v igri vlog v kotičku, kjer so otroci sami uporabljali lutke in poustvarjali dele zgodbe. V igri so pogosto ponavljali stavke iz predstave, kot na primer: »Ne klikaj na to!«, »Grem povedat mami!« ali »To je lahko spletni volk!«. To kaže, da so otroci ponotranjili sporočilo zgodbe in ga prenesli v svojo simbolno igro.

Pri nekaterih otrocih sem opazila tudi, da so v igro vključili lastne ideje in nove situacije, na primer, da je nekdo poslal neznano sporočilo ali da so skupaj razmišljali, ali je sporočilo varno. S tem so razvijali kritično razmišljanje in sposobnost prepoznavanja potencialno nevarnih situacij. Na podlagi opazovanj lahko zaključim, da so otroci razumeli osnovna pravila varnega vedenja na spletu. Napredek se je pokazal predvsem v razumevanju pomena previdnosti, v zavedanju, da na spletu niso vsi tisti, za katere se predstavljajo, ter v pripravljenosti poiskati pomoč pri odraslih. Dejavnosti v kotičku so omogočile dodatno utrjevanje znanja skozi igro, ki je za predšolske otroke najprimernejši način učenja.

Fotografije, izdelki

Viri in literatura

Kurikulum za vrtce. (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Dokumenti-smernice/KURIKULUM-ZA-VRTCE-2025.pdf>

Priloge

Za izvedbo predstave sta potrebni vsaj dve osebi, če se uporabijo ročne lutke. Lahko pa se zgodba odigra tudi kot kamišibaj, dramatizacija, senčno gledališče ...poljubno glede na zmožnosti in interes. Prav tako lahko poljubno oblikujete sceno.

Lutke

Simboli na palčki

Računalnik